

„Győri Ujság“

„Győri Ujság“

FELSŐ DUNÁNTÚL

gazdaság-politikai napilap.

Előfizetési árak:

havonként 2100 korona (forgalmi adóval).
Egyes szám ára: 4 oldalas lapé 400 kor.,
nagyobb terjedelmű 500 korona. Megjelenik (egyelőre) minden szombaton délután.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. Lurja Aladár

laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Győr, Baross-ut 30. — Telefon 329.

Hirdetések szabott árban, tarifa alapján, előre
fizetés mellett vételnek fel.

A létszámapasztás.

A törvény parancsának engedelmessé, törvényszabta határidőre hajtja végre Győr városa a tisztviselők létszámának csökkenését és azok az alkalmazottak, akikre a városi közigazgatásnak nincs szüksége, megkapják a felmondó levelet. Semmi kétségünk, hogy a létszámapasztó bizottság minden személyi tekintet háttérbe szorításával végezte föladatát és egyedül azt a szempontot mérlegelte a rostálás során, hogy a város alkalmazottai közül kik azok, akiknek munkaerejét legkönnyebben nélkülözheti a közigazgatás. Mi nem is abból a szempontból akarunk hozzászólni a létszámapasztás kérdéséhez, hogy kinek küldjön a bizottság felmondó levelet, a létszámapasztás alkalmából azt a kérdést vetjük fel: vajjon a városi adminisztrációnak — itt nemcsak Győrre gondolunk, hanem általában, minden városra vonatkoztatva tesszük fel a kérdést — van-e szüksége akkora tisztviselő-létszámra, a mekkorával tényleg operál.

Bizonyos, hogy az egyre komplikáltabb közigazgatás a munkakörök egyre növekvő differenciálódásával is új hivatalok, új ügyosztályok föllállítása az újabb és újabb munkakörök kialakulásával — amint a közigazgatás a változott viszonyokhoz alkalmazkodik — elkerülhetlenné válik. Ámde a magyar közigazgatás minden ilyen újonnan alkotott hivatalt a tennivalók annyi sallangjával lát el, hogy minden új munkakör tömérdek apparátust igényel s így alapjaiban kerül ellentétbe minden új közigazgatási hivatal a való élettel, a viszonyokkal, amelyek nem engedik meg sok tisztviselő, bonyolult apparátus alkalmazását. *Egyszerű és jól működő hivatalos apparátus kevésszámú hivatalnokkal, — de jól fizetettekkel s épen ezért fokozott buzgalommal dolgozókkal: ez a ma követelése és a mostani létszámapasztás is eszköz kellene, hogy le-*

gyen ennek a célnak az eléréséhez, de nem az. A mai közigazgatás még mindig fillérekben és fillérek számol, holt az élet az aranyparitás ezreivel dolgozik s nagy hivatalnokseregét az elhanyagolható részletek felesleges boncolgatásával dolgoztatja. Ha a közigazgatásnak ez a régi rendje (?) fennmarad, akkor hiába kapják meg a győri tisztviselők a felmondó levelet s hiába kapják meg más városok tisztviselői. Átformálni az egész közigazgatást, leegyszerűsíteni a hivatali ügyvezetést és gyorsan, pontosan vinni kevés számú, jól fizetett hivatalnokkal: ez az egyetlen helyes megoldás után nem hiába hagyható ott íróasztalát most annyi tisztviselő.

Kompromisszumos megoldás lesz az építkezési kényszertörvény ügyében a kormány és a kereskedelmi és ipari vállalatok közt.

A bankok és pénzügyintézetek önkéntes építkezési akciójába bekapcsolódnak a kereskedelmi és ipari nagyvállalkozók is. — A kormány hajlandó az utóbbiak részére is ugyanolyan építkezési kedvezményt nyújtani. — Országos építkezési mozgalom keletkezett.

Budapest, nov. 3.

Ismeretes, hogy sikeres megoldásra vezetett a népjóléti miniszter és a TÉBE. közt hosszasan folyó tárgyalás a bankok és pénzügyintézetek építkezési kényszerének megoldása ügyében. Ezzel az a helyzet állt elő, hogy nem kellett a kormánynak kényszertörvényileg szabályozni és elrendelni a nagyon szükséges építkezést. Ám időközben megállapítást nyert az, hogy a bankok akciójából kilátásos építkezések nem fednék még távolról sem a mutatkozó hatalmas arányú lakáshiányt, amiért illetékes helyen komolyan foglalkoztak a kényszerépítkezés kiterjesztésének kérdésével, amit elsősorban a nagyiparra és a nagykereskedelemre vonatkoztatnának.

Ebből kifolyólag az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés és a Gyáripárosok Országos Szövetsége arra a közös elhatározásra jutott, hogy a TÉBE-hez hasonlóan felajánlják a kormánynak és vállalati teherviselési ereje arányában építkezéseket.

Az akciót illetőleg érdeklődünk úgy a gyárosok, mint a kereskedők körében, ahol erről munkatársunknak a következőket mondták:

— Egy általános vonatkozású kényszerépítkezési törvény a mai gazdasági viszonyok közt a legnagyobb mértékben veszélyes lett volna az egész gazdasági életre és az abból folyó terhek meg-

roppantották volna a magyar termelés utolsó meghagyott kicsi erejét is. Ezért tett külön javaslatot a kormánynak a bankok és pénzügyintézetek egyesülete a már ismert eredmények mellett, amivel megkezdődhetek az építkezések is, de a bankok se angageálták magukat ebben a teherviselő képességükön felül. Természetes, hogy maguk a bankok nem lehetnek képesek fedezni azt a hatalmasul nagy lakásszükséget építkezéseikkel, amire mulhatatlanul szükség van és az is természetes, hogy illetékes helyen ezért újra foglalkozni voltak kénytelenek egy az első terv szerint való kényszerépítkezés elrendelésével.

— A kereskedők és gyárosok két legnagyobb érdekszövetsége azonban saját kezdeményezésből akciót indított arra, hogy a bankok által vállalt lakásépítkezési mozgalomba bekapcsolódnak. illetve közösen újabb 5000 lakás építtetésére vállalkoznak elsősorban a főváros területén. Erről felterjesztésben értesítették a népjóléti minisztert is, akivel megkezdődtek ebben az irányban a közvetlen tárgyalások.

— Eszerint komoly kilátás van arra, hogy sikerülni fog egy kompromisszumos megoldást létesíteni a kormány és a kereskedelmi és nagyipari érdekeltségek közt az építkezésekre vonatkozólag, a mivel elhárul annak közeli szük-

sége, hogy a kormány mégis parlament elé vigyen egy súlyos feltevélyű és következményeiben mindenképpen veszedelmes kényszerépítkezési törvényjavaslatot. A két érdekszövetség terve szerint az építkezések vagy azonnal, vagy legkésőbb a tavaszi alkalmas jó idők beálltával megindulhatnak, a mely építkezéseket a vidéken lévő nagyvállalatok a vidéken kezdenének el úgy, hogy ilyenformán az építkezés az egész országban elkezdődne.

Részletek az új ipartörvényből.

Mestervizsga, segédvizsga, a tanoncok nevelése.

A november 1-én életbelépő új ipartörvénynek sok olyan fontos ujtása van, melyek közérdeklők az iparos társadalma.

Az új ipartörvény elsősorban is rendkívüli intézkedésekkel kívánja biztosítani az iparosképzés új irányelveit. Az életbelépő ipartörvénynek egyik legfontosabb ujtása az önálló kiváló iparossegédek képzésére vonatkozik. A szabályszerű felszabadulás után két évi gyakorlati időt kíván az új törvény is, mint a régi, de a jövőben az iparhatóság felülbírája, hogy a gyakorlati időt az illető segéd hol töltötte.

A régi ipartörvényben nincs korlátozva a tanoncok kérdése sem, amely lehetett öt év, vagy egy hónap is. Az új ipartörvény értelmében két év a legrövidebb és négy esztendő a leghosszabb tanoncokidő. A csak elemi iskolai képzettségű tanoncok négy esztendeig kötelesek tanonckodni, négy középiskolát végzetek másfél esztendővel három esztendeig, hat középiskolát végzetek egy esztendeig, és érettségit tett egyének hat hónap után szabadulnak fel. Ezzel a rendelkezéssel megszűnik sok anomália és az iparoság megnyugvással fogadja ezt a szigorítást, mert megszűnik a gyors tempójú segéd és iparosgyártás.

A november elseje után felszabaduló tanoncok segédvizsgát kell tenniük az ipartestületi tisztségű tagjából összeállított bizottság előtt. Aki a vizsgán megbukik, hat hónapig köteles tovább tanonckodni.

Legérdekesebb ujtás a mestervizsga. Az iparos, aki ezideig nem

használat a „mester” kifejezést, jövőben csak úgy használhatja, ha egy bizottság előtti elméleti és gyakorlati vizsgát tesz arról, hogy a szakképzettség meghaladó intelligenciával rendelkezik. E vizsga sikeres letétele nélkül tilos a cégtáblán, nyomtatványon, vagy máshol a mester szót használni. Azok az iparosok, akik mestervizsgát nem tesznek, csak az „iparos” címet használhatják. A régi mesterek vizsga letétele nélkül használhatják a mester címet.

Az új ipartörvény értelmében cégtáblákon egyforma betűkkel fel kell tüntetni a cégtulajdonos vezeték és keresztnévét, férjzett, vagy özvegy nő tulajdonos a férje nevét.

Nagy súlyt fektet az új ipartörvény a tanoncok nevelésére. Az iparos vagy mester köteles, mint

egy családapa gondoskodni a reábizott tanoncok neveléséről. Köteles a tanoncot iskolába járattatni, egészségére felügyelni, vallásosságát ápolni és a legnagyobb rendre és illemre szoktatni. Amennyiben a tanoncnál a jövője szempontjából hátrányos hajlamot fedez fel, a mester tartozik azonnal értesíteni a szülőket. Ha a mester, vagy iparos nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek, vagy erkölcsi szempontból alkalmatlan tanoncok tartására, az iparhatóság megvonhatja tőle a tanonctartás jogát. Az iparos, aki a tanonccal szemben fennálló kötelessége ellen vét, kihágást követ el és első esetben 20—600 koronáig, másodszer pedig 15 napi elzárásnak és 600 korona pénzbüntetésnek teszi ki magát.

Az új lakásrendelet

— A béremelés, kincstári részesedés és felmondás szabályozása. —

A hivatalos lap az utolsó napon közölte Vass József népjóléti miniszter új lakásrendeletét, melynek legfontosabb rendelkezéseit az alábbiakban ismertetjük olvasóinkkal, a béremelésre, kincstári részesedésre, fokozatos béremelésre és felmondásra vonatkozó szakaszokat.

Lakások és nem üzleti célra használt helyiségek bére.

10. §. Anélkül, hogy külön béremelésre szükség volna, bármely bérelt lakás után a bérlő az 1923. évi november 1. napjától kezdődő bérnégyedre az 1923. évi aug. hó 1. napjától kezdődő hatállyal kikötve volt vagy bíróilag megállapított tiszta bérnek hatszorosát köteles fizetni.

Az 1923. évi november hó 1. napján esedékessé váló bért a bérlő jogosult három egyenlő havi részletben az illető hónap 5. napjára megfizetni.

Kincstári haszonrészesedés.

17. §. A L. R. 59. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

A kincstári haszonrészesedés tekintetében az 1923. XXXII. t. c. 9. §-ában foglalt rendelkezések az irányadók.

A kincstári haszonrészesedést a bérlő legkésőbb a bérnégyed 5. napjáig egy összegben köteles megfizetni. Az 1923. évi novemberi bérnégyedre járó kincstári házhazsónrészesedés azonban lakások és nem üzleti célra használt helyiségek után a 10. §. harmadik bekezdésében foglaltaknak megfelelően, három egyenlő havi részletben fizethető.

Üzleti célra használt helyiségek bére.

11. §. Anélkül, hogy külön béremelésre volna szükség, az ipari és kereskedelmi foglalkozást űző bérlő és az általa műhely, üzlet, iroda, raktár stb. céljára használt bármely helyiség után az 1923. november hó első napjától kezdődő bérnégyedre az 1923. augusztus hó első napjától kezdődő hatállyal kikötve volt, vagy bíróilag megállapított tiszta bérnek nyolcszorosát köteles fizetni.

Fokozatos béremelés.

13. §. Lakások és nem üzleti célra használt helyiségek bérét a tulajdonos (bérbeadó) 1924. évi februári bérnégyedre az 1923. évi novemberi bérnégyedben fizetett bérnek egyhatod részével, az 1924. évi februári bérnégyedet követő minden további bérnégyedre pedig negyedévenként az előző bérnégyedben fizetett tiszta bérnek egyötöd részével fokozatosan emelheti. Az üzleti célra használt helyiségek bére az 1924. évi februári bérnégyedre, valamint az ezt követő bérnégyedekre is negyedévenként az előző bérnégyedben fizetett tiszta bérnek egyötöd részével szintén emelhető.

A közüzemi díjak.

18. §. A lakók érdekében vízszolgáltatás, személtuvarozás, kéményseprés stb. felmerülő költségeket a tulajdonos (bérbeadó) köteles viselni, minélfogva a bérlőknek eme szolgáltatások megtérítésére, akár a helyi hatóság szabályrendeletén, akár szokáson, akár szerződésen alapuló kötelezettsége e rendelet életbelépésével megszűnik.

A tulajdonost terhelő ezen költségek megtérítésére az e rendelet

szerint követelhető bérösszegnek egy, a fokozatos béremelések folytán sem változó része szolgál és pedig lakásoknál és nem üzleti célra használt helyiségeknél az 1923. évi novemberi bérnégyedre járó bérösszegnek felerésze, üzleti célra használt helyiségeknél pedig az 1923. évi novemberi bérnégyedre járó bérösszegnek egyhatod része.

A bérösszegnek az említett költségek megtérítésére szolgáló ez a része adómentes és azután a bérlő sem kincstári haszonrészesedést, sem házmesterpénzt, sem egyéb járulékot vagy pótlékot fizetni nem köteles.

Szabad felmondás.

20. §. LR.-nek az indokolás nélküli felmondást szabályozó 61. és 62. §-ai és ezekkel kapcsolatos rendelkezéssel hatályukat veszítik, a szabad felmondást szabályozó 60. §-a pedig a következőleg módosul:

Lakásoknak és nem üzleti célra használt helyiségeknek bérletét a tulajdonos (bérbeadó) a rendes felmondási idő megtartásával az 1926. évi november hó 1-5. napjára, az üzleti célra (11. §.) használt helyiségek bérletét pedig az 1925. évi május hó első napjára a magánjog szabályai szerint mondhatja fel.

Győröttvalószínűleg decemberben lesznek a városatyaválasztások.

Azután jön az általános tisztújítás.

Mint tudott dolog, Rakovszky Iván belügyminiszter a nemzetgyűlés elé terjesztette a fővárosi választások elrendelésére vonatkozó törvényjavaslatot. Mint most illetékes helyről velünk közlik, az a javaslat nem csupán a fővárosra, hanem az összes önálló törvényhatósági városokra is vonatkozik, tehát ha ez törvénné válik, amiben semmiféle kétség nincsen, akkor nálunk is egyszerre megoldható lesz a rég húzódozó törvényhatósági restauráció.

Nagy fontosságú tehát ez a kérdés mireánk nézve, hiszen nagyon

sok városatyai mandátum régen lejárt, sok pedig elhalálzással megürült, így a mi kis parlamentünk már évek óta csak csonka parlament.

Ha a törvény életbe lép, ami még november havában várható, akkor december, legkésőbb

január havában megtarthatjuk a városatyaválasztásokat s azután az általános tisztújítást, mert bizonyos, hogy a törvény ily irányban is intézkedéseket fog tenni. Az új javaslat a nemzetgyűlés legközelebbi ülészakán kerül tárgyalás alá.

ISZER BANK.
Központ: IX., Lónyai-u 2.
Tel. J. 92—92.
Fiókok: Újpest, Árpád-u. 46. Tel. 44—07.
Győr, Arany J.-u 14.
Telefon 5-46.
Mindennemű tőzsdei megbízások legelőnyösebb (középfolyam) lebonyolítása úgy a budapesti, valamint a külföldi tőzsdéken.
Lombard (kosztpénz) hitelek nyújtása és legelőnyösebb (a mindenkori budapesti piacon jegyzett érték szerinti) vétele értékparip fedezet ellenében.
Közvetlen tőzsdei borszolgálat.

Kosztpénzt
kihelyezésre elfogad. Idejében feladott tőzsdével megbízásokat középfolyamon effektuál. Vidéki megbízásokat pontosan teljesít:
a Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmzottak Takarékpénztár Beszövetkezése
Budapest, VII., Rakóczi-ut 76.
Telefon: József 0-4., 1 3-32.
Sürgőnyclm Gobdenbank.

KÉVE
Mezőgazdasági Hitelintézet
és Iparfejlesztési R.-T.
Budapest, V., Nádor-u. 20.
Elfogad megbízásokat terményértékesítésre minden mennyiségben. Mezőgazdasági hitelt nyújt kedvező feltételekkel. Mezőgazdasági többtermelés és iparfejlesztés.

Kereskedők! Gyapjufonalak és műselymek minden minőségben és színben, kézmunkasablonok, nagy választékban. Nagyban és kicsinyben legelőnyösebb árban kaphatók: **Bornstein Globus** kézmunkaház, Budapest, VIII. Baross-utca 86.

Meinl
csokoládé
kakaó
és praliné
elsőrendű és első.

Ékszerait mielőtt értékesítené, saját érdekében nézze meg a kirakában levő napi árakat. Mindenféle ékszerket óriási árban veszünk Gellért Testvérek Budapest, VI., Eötvös-utca 6.

Budapesti tőzsdecég
vidéki képviselőket keres,
illetve vidéki tőzsdebizományosok vagy bankok képviselőit elvállalja. Ajánlatok: „Agilis 636” jellegű Bokor-Benkő hirdetőirodájába Budapest V., Dorottya-utca 7. kértetnek.

Ócskavasat,
vörös és sárgarezet,
ólmot és horganyt
legmagasabb napi árban vesz
Kosztelitz Vilmos
Győr, Arany János-utca 16. szám

Bölgyek figyelmébe!

Mielőtt

uj kalapot vesz

vagy alakíttat, okvetlenül tekintse meg

Fischbein kalapmodelljeit.

Győr, Árpád-ut 28. szám.

Kirákat: Baross-ut 33. szám.

A győri telefont bekapcsolják a csehekkel való közvetlen távbeszélő forgalomba.

A cseh kormány elhatározta, hogy sokkal intenzívebbé teszi a Magyarországgal való távbeszélő forgalmat és azért 14 új vonalat ad át a forgalomnak. A legközelebb a Balaton menti községeket és a következő városokat kapcsolják bele a csehekkel való forgalomba:

Debrecen, Pécs, Kőszeg, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Sopron, Pápa, Győr, Székesfehérvár, Szeged, Szolnok és Vác

Ezek a városok közvetlenül beszélhetnek a cseh telefon állomásokkal. A próbabeszélgetést november elsejére tűzték ki. Ezekon a városokon kívül Budapesttel is összekapcsolnak 50 cseh várost és ipari telepítést, amelynek eddig nem volt közvetlen összeköttetése. Kassa és Budapest között is megindul a közvetlen telefonforgalom rövid idő múlva.

Az anyakönyvi hivatalból.

Halálozások. Kolonits Mária 3 éves, Bálint Mihály ucca 59., agyhártyalob. — Lovag Zolnay Viktor 67 éves, Megyeház ucca 35., sziv elégtelenség. — Sujánszky Béla 49 éves, Rózsa köz 4., szivizomgyulladás. — Kovács Ferenc 48 éves, Temető ucca 21., szivgyengeség. — Kőszegi Lajos 8 hónapos, Ősz ucca 22., gyermekaszály. — Szabó János Ferenc 7 napos, Budai uti barakk, görcs. — Braun Karolin 76 éves, Kádár köz 1, aggkór. — Mihalik István 22 éves, Szentháromság ucca 25., hasi hagymáz. — Lendvai Lajos 4 éves, Kossuth ucca 36., fehérvérűség. — özv. Flór Józsefné 83 éves, Vörösmarty ucca 6., aggkór. — Géfin Mihály 5 napos, görcs. — Strobel Pál 10 hónapos, Bálint Mihály ucca 97., tüdőlob. — Blechner Józsefné 53 éves, Gyár ucca 46., tüdőlob. — Bus István 21 éves, Wennesz Jenő ut 55., önkasztás. — Csukly Lajosné 54 éves, Ujlak ucca 12, gyomorfekély. — Cserhalmi István 80 éves, Kazinczy ucca 7., aggkór. — Bödök Adél 1 hónapos, Lomb ucca 10., merevgörcs.

Házasulandók. Téglás Ferenc és Tóser Erzsébet, Réthy Károly

és Schmidt Valéria, Dömötör Miklós és Kovács Eszter, Horváth János és Molnár Anna, Németh Sándor és Egyed Erzsébet, Bozsóky Gyula és Nádasdi Erzsébet, Ifju Béla és Major Mária, Mólzer Imre és Nagy Paulina, Nagy Győző és Erbele Mária, Steiner Károly és Frankl Erzsébet.

Házasságot kötöttek. Mészáros Vilmos és Horváth Mária, tanuk Horváth Bálint, Czapp Gyula. — Reichenfeld Gyula és Perl Edith, tanuk Lázár Ferenc, Szekeres Emil. — Halász Lajos és Oszkó Ilona, tanuk Halász Imre, Matusz Alajos. — Kovács Mihály és Szűcs Julianna, tanuk Kovács Kálmán, Szűcs István. — Kovács Vilmos és Werner Hermina, tanuk Fekete Gyula, Somló Ignác. — Schvarcz Nándor és Wollner Olga, tanuk Scheiber Pál, Pank Adolf. — Schramm Ferenc és Dobra Róza, tanuk Dobra Antal, Spinschitz Ferenc. — Federmayer Ferenc és Schler Ilona, tanuk Pilbauer Ernő, Basaragin Arisztid. — Sámson Ferenc és Edler Mária, tanuk Schuch Ferenc, Edler Lajos. — Vitéz Veres István és Bécs Irén, tanuk Bécs István, Lipták János. — Györe József és Farkas Matild, tanuk Tóth János, Farkas József. — Farkas Balázs és Vasali Izabella, tanuk Dettrich Kálmán, Himberger Józsefné. — Po-

hola Mihály és Kiss Etel, tanuk Czapp Gyula, Balogh János. — Boskóvit Ármin és Oppenheim Paula, tanuk Brayer Lipót, Boskóvit Gyula.

Anyakönyvi statisztika. Az elmúlt héten született Győrött 6 fiú és 8 leánygyermek.

H I R E K.

— **Győr—Moson vármegye új tisztikara.** A vármegyék egyesítéséből folyó megyei tisztviselői létszámcsökkentésről meghozta a belügyminiszter határozatát, melynek értelmében Mosonvármegye tisztikarából a vármegyei szolgálatból nyugalomba vonulnak, illetőleg végkielégítéssel elbocsáttatnak: Csatóry Elek alispán, Anda Gyula árvaszéki elnök, Gyöngyössy Elek tb. főszolgabíró, Rchweinitz Frigyes gróf árvaszéki jegyző és Molnár Imre árvaszéki irodaigazgató. A mosonmegyei alispánok közül pedig Kelemen László, Szalay Béla és Valla Pál, szóval az öregebb hajduk mennek nyugalomba. A győrmegyei tisztikar vezető állásban levő tagjai közül, ugyancsak a belügyminiszteri döntés értelmében nyugalomba vonulnak Veöreös Imre tb. főügyész, Veöreös György árvaszéki elnök és dr. Vámosi Mór főorvos. Mindkét vármegye főlevéltárosa: Vajda György és Kiss Ferenc szintén megmaradtak állásaikban, de utóbbinak beosztásáról szólni, valószínűleg később intézkedik a belügyminiszter. Az ideiglenesen egyesített Győr—Moson—Pozsony vármegyék vezető tisztikara tehát az új tisztújításig a következőképpen alakult a kormány rendelkezése folytán: alispán dr. Kuncz Jenő eddigi győri alispán, Főjegyző: Némethy Ödön győri főjegyző. Árvaszéki elnök még nincs megállapítva. Tiszti főorvos: dr. Koch Béla magyaróvári főorvos.

Tiszti főügyész: Stelczer Mányás magyaróvári főügyész. Főlevéltáros: Vajda György magyaróvári főlevéltáros. A többi tisztviselők szintén megmaradtak megfelelő beosztásukban vagy új beosztásokról később történik döntés. A vezetőfőszolgabírók az összes járásokban szintén megmaradtak a jelenlegi rendelkezések szerint változatlanul.

— **Beszűntetik a literrel való mérést.** Már régebbi idő óta tervbe vették a városokban a piacoknál a literrel való mérés beszüntetését. Erre az elhatározásra és tervre az adott okot, hogy sok panasz hangzott el részint a liter rozsdás volta miatt, valamint sokszor a bögrével való mérés ellen. Mint értesülünk, a kereskedelmi miniszter idevonatkozó rendelete rövidesen megjelenik s ezzel a terv valóra válik. A kérdés megoldása azonban nem olyan egyszerű, mint az első pillanatra látszik. Ugyanis a liter beszerzése sokkal könnyebb, mint a kilós mérlegé. Vannak, akik különösen a mai időben, amikor egy-egy mérleg igen nagy összegekbe kerül, be sem tudják azt ma szerezni. Már pedig emiatt megakadályozni senkit se lehet, hogy valami terményt a piacon el ne árusítson. Gonddal és körültekintéssel kell a kérdést megoldani, ha a változtatásra olyan nagy szükség van. A litermérték beszüntetése a piacon most még nem történt meg. Mihelyt az idevonatkozó rendelet megjelenik, közölni fogjuk mihez tartás és tájékozás végett.

— **Vigyázzni a pótkávéval!** A m. kir. földművelésügyi miniszternek 66495/923. számú rendelete előírja, hogy bármilyen fajtájú pótkávé csak

Hungadi János

természetes keserűvíz

az egyedüli magyar termék, melyet a világ minden részében ismernek és használnak.

Alapítottatott
1860. évben.

Stern József RT.

Budapest, IV.,
Calvin-tér 1. sz.

Kizárólag első-
rendű minőség-
ben a legelő-
nyösebb áron.

Női- és férfi ruhaszövetek.
Női-, férfi- és gyermekfehér-
neműek.

Vászon- és mosóárak.

Maradékok
rendkívüli
olcsó áron
kaphatók.

használat a „mester” kifejezést, jövőben csak úgy használhatja, ha egy bizottság előtti elméleti és gyakorlati vizsgát tesz arról, hogy a szakképzettséget meghaladó intelligenciával rendelkezik. E vizsga sikeres letétele nélkül tilos a cégtáblán, nyomtatványon, vagy máshol a mester szót használni. Azok az iparosok, akik mestervizsgát nem tesznek, csak az „iparos” címet használhatják. A régi mesterek vizsga letétele nélkül használhatják a mester címet.

Az új ipartörvény értelmében cégtáblákon egyforma betűkkel fel kell tüntetni a cégtulajdonos vezeték- és keresztnévét, férjzett, vagy özvegy nő tulajdonos a férje nevét.

Nagy súlyt fektet az új ipartörvény a tanoncok nevelésére. Az iparos vagy mester köteles, mint

egy családapa gondoskodni a reábizott tanoncok neveléséről. Köteles a tanoncot iskolába járattatni, egészségére felügyelni, vallásosságát ápolni és a legnagyobb rendre és illemre szoktatni. Amennyiben a tanoncnak a jövője szempontjából hátrányos hajlamot fedez fel, a mester tartozik azonnal értesíteni a szülőket. Ha a mester, vagy iparos nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek, vagy erkölcsi szempontból alkalmatlan tanoncok tartására, az iparhatóság megvonhatja tőle a tanonctartás jogát. Az iparos, aki a tanonccal szemben fennálló kötelessége ellen vét, kihágást követ el és első esetben 20—600 koronáig, másodszer pedig 15 napi elzárásnak és 600 korona pénzbüntetésnek teszi ki magát.

Az új lakásrendelet

— A béremelés, kincstári részesedés és felmondás szabályozása. —

A hivatalos lap az utolsó napon közölte Vass József népjóléti miniszter új lakásrendeletét, melynek legfontosabb rendelkezéseit az alábbiakban ismertetjük olvasóinkkal, a béremelésre, kincstári részesedésre, fokozatos béremelésre és felmondásra vonatkozó szakaszokat.

A kincstári haszonrészesedés tekintetében az 1923. XXXII. t. c. 9. §-ában foglalt rendelkezések az irányadók.

A kincstári haszonrészesedést a bérlő legkésőbb a bérelnegyed 5. napjáig egy összegben köteles megfizetni. Az 1923. évi novemberi bérelnegyedre járó kincstári házhazsónrészesedés azonban lakások és nem üzleti célra használt helyiségek után a 10. §. harmadik bekezdésében foglaltaknak megfelelően, három egyenlő havi részletben fizethető.

Üzleti célra használt helyiségek bére.

11. §. Anélkül, hogy külön béremelésre volna szükség, az ipari és kereskedelmi foglalkozást űző bérlő és az általa műhely, üzlet, iroda, raktár stb. céljára használt bármely helyiség után az 1923. november hó első napjától kezdődő bérelnegyedre az 1923. augusztus hó első napjától kezdődő hatállyal kikötve volt, vagy bírósággal megállapított tiszta bérnek nyolcszorosát köteles fizetni.

Lakások és nem üzleti célra használt helyiségek bére.

10. §. Anélkül, hogy külön béremelésre szükség volna, bármely bérelt lakás után a bérlő az 1923. évi november 1. napjától kezdődő bérelnegyedre az 1923. évi aug. hó 1. napjától kezdődő hatállyal kikötve volt vagy bírósággal megállapított tiszta bérnek hatszorosát köteles fizetni.

Az 1923. évi november hó 1. napján esedékessé váló bért a bérlő jogosult három egyenlő havi részletben az illető hónap 5. napjáig megfizetni.

Kincstári haszonrészesedés

17. §. A L. R. 59. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

Fokozatos béremelés.

13. §. Lakások és nem üzleti célra használt helyiségek bérét a tulajdonos (bérbeadó) 1924. évi februári bérelnegyedre az 1923. évi novemberi bérelnegyedben fizetett bérnek egyhatod részével, az 1924. évi februári bérelnegyedre követő minden további bérelnegyedre pedig negyedévenként az előző bérelnegyedben fizetett tiszta bérnek egyötöd részével fokozatosan emelheti. Az üzleti célra, használt helyiségek bére az 1924. évi februári bérelnegyedre, valamint az ezt követő bérelnegyedekre is negyedévenként az előző bérelnegyedben fizetett tiszta bérnek egyötöd részével szintén emelhető.

A közüzemi díjak.

18. §. A lakók érdekében vízszolgáltatás, személfuvarozás, kéményseprés stb. felmerülő költségeket a tulajdonos (bérbeadó) köteles viselni, minélfogva a bérlőknek eme szolgáltatások megtérítésére, akár a helyi hatóság szabályrendeletén, akár szokáson, akár szerződésen alapuló kötelezettsége e rendelet életbelépésével megszűnik.

A tulajdonost terhelő ezen költségek megtérítésére az e rendelet

szerint követelhető bérösszegnek egy, a fokozatos béremelések folytán sem változó része szolgál és pedig lakásoknál és nem üzleti célra használt helyiségeknél az 1923. évi novemberi bérelnegyedre járó bérösszegnek felerésze, üzleti célra használt helyiségeknél pedig az 1923. évi novemberi bérelnegyedre járó bérösszegnek egyhatod része.

A bérösszegnek az említett költségek megtérítésére szolgáló ez a része adómentes és azután a bérlő sem kincstári haszonrészesedést, sem házmesterpénzt, sem egyéb járulékot vagy pótlékot fizetni nem köteles.

Szabad felmondás.

20. §. LR-nek az indoklás nélküli felmondást szabályozó 61. és 62. §-ai és ezekkel kapcsolatos rendelkezéssel hatályukat veszítik, a szabad felmondást szabályozó 60. §-a pedig a következőleg módosul:

Lakásoknak és nem üzleti célra használt helyiségeknek bérletét a tulajdonos (bérbeadó) a rendes felmondási idő megtartásával az 1926. évi november hó 1-5. napjára, az üzleti célra (11. §.) használt helyiségek bérletét pedig az 1925. évi május hó első napjára a magánjog szabályai szerint mondhatja fel.

Győrittvalószínűleg decemberben lesznek a városatyaválasztások.

Azután jön az általános tisztújítás.

Mint tudott dolog, Rakovszky Iván belügyminiszter a nemzetgyűlés elé terjesztette a fővárosi választások elrendelésére vonatkozó törvényjavaslatot. Mint most illetékes helyről velünk közlik, az a javaslat nem csupán a fővárosra, hanem az összes önálló törvényhatósági városokra is vonatkozik, tehát ha ez törvényt válik, amiben semmiféle kétség nincsen, akkor nálunk is egyszerre megoldható lesz a rég húzódozó törvényhatósági restauráció.

Nagy fontosságú tehát ez a kérdés mireánk nézve, hiszen nagyon

sok városatyai mandátum régen lejárt, sok pedig elhalálzással megürült, így a mi kis parlamentünk már évek óta csak csonka parlament.

Ha a törvény életbe lép, ami még november havában várható, akkor december, legkésőbb

január havában megtarthatjuk a városatyaválasztásokat s azután az általános tisztújítást, mert bizonyos, hogy a törvény ily irányban is intézkedéseket fog tenni. Az új javaslat a nemzetgyűlés legközelebbi ülészakán kerül tárgyalás alá.

Kosztpénzt

kilhelyezésre elfogad. Idejében feladott tőzsdéi megbízásokat középárfolyamon effektuál. Vidéki megbízásokat pontosan teljesít: a Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmzoltak Takarékpénztár Beszerveletársaság Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. Telefon: József 0-4., I 3-32. Sürgönyclm Gobdenbank.

KÉVE

Mezőgazdasági Hitelintézet és Iparfejlesztési R.-T.

Budapest, V., Nádor-u. 20.

Elfogad megbízásokat terményértékesítésre minden mennyiségben. Mezőgazdasági hitelt nyújt kedvező feltételekkel. Mezőgazdasági többtermelés és iparfejlesztés.

Kereskedők! Gyapjufonalak és műselymek minden minőségben és színben, kézmunkasablonok, nagy választékban. Nagyban és kicsinyben legolcsóbb árban kaphatók: **Bornstein Globus kézmunkaház, Budapest, VIII. Baross-utca 86.**

Mein!

*csokoládé
kakaó
és praliné
elsőrendű és olcsó.*

Ékszerait mielőtt értékesítené, saját érdekében nézze meg a kirakaton levő napi árakat. Mindenféle ékszerket óriási árban veszünk Gellért Testvérek Budapest, VI., Eötvös-utca 6.

ISZER BANK.

Központ: IX., Lónyai u 2.
Tel. J. 92—92.

Fiókok: Ujpest, Árpád-u. 46. Tel. 44—07.

Győr, Arany J.-u 14.

Telefon 5-46.

Mindenemű tőzsdéi megbízások legelőnyösebb (középárfolyam) lebonyolítása úgy a budapesti, valamint a külföldi tőzsdéken.

Lombard (kosztpénz) hitelek nyújtása és legelőnyösebb (a mindenkori budapesti piacon jegyzett érték szerinti) vetele értékpapir fedezet ellenében.

Közvetlen tőzsdéi birszolgálat.

Budapesti tőzsdecég

vidéki

képviselőket

keres,

illetve vidéki tőzsdebizományosok vagy bankok képviselőit elvállalja. Ajánlatok: „Agilis 636” jellűre Bokor-Benkő hirdetőirodájába Budapest V., Dorottya-utca 7. kéretnek.

Ócskavasat,

vörös és sárgarezet, ólmot és horganyt

legmagasabb napi árban vesz

Kosztelitz Vilmos

Győr, Arany János-utca 16. szám